

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДОДАТКОВОГО ПРОДУКТУ І ДОДАНОЇ ВАРТОСТІ

*В.С.Бєляєв, кандидат економічних наук, доцент
Миколаївський державний аграрний університет*

Науковий інтерес до економічних категорій додаткового продукту і доданої вартості полягає в їх розмежуванні як понять та в їх перебуванні в різних формах господарювання. Вченими-економістами ці економічні категорії розуміються по-різному: одні ототожнюють, інші розрізняють. Що стосується студентів, то категорії додаткового продукту і доданої вартості вони взагалі не розуміють.

За основу відмінності категорій додаткового продукту і доданої вартості беруть поняття експлуатації. Експлуатація має місце тоді, коли частка результату праці працівника сфери матеріального виробництва відчувається від нього, привласнюється власником факторів виробництва і використовується не в інтересах створювача праці. У даному випадку ми маємо справу з доданою вартістю.

Працівник сфери матеріального виробництва не має права претендувати на отримання ним всіх створених результатів праці. Частка результатів праці, повинна спрямовуватися у розподільчих відносинах на задоволення потреб суспільства в цілому та на розвиток підприємства, де задіяний працівник. Ця створена ним частка результату праці безпосередньо не привласнюється, однак не є формою доданої вартості, оскільки вона повинна використовуватися в інтересах самого працівника.

Таким чином, частка додаткового продукту може виступати у формі доданої вартості. Цей принцип підходу до розподілу додаткового продукту і доданої вартості був застосований при визначенні доданої вартості при різних формах господарювання.

При індивідуальній формі господарювання з найманою робочою силою весь додатковий продукт відчувається від найманого працівника, як його створювача, привласнюється власником факторів виробництва і використовується в його інтересах. Ця частка додаткового продукту і виступає формою доданої вартості.

Інша частка додаткового продукту, що централізується за допомогою податків, спрямована на задоволення потреб суспільства в цілому, в тому числі, і створювача додаткового продукту, і тому не приймає форму доданої вартості.

У кредитно-фінансовому підприємстві кошти, вкладені в банк, приносять власнику позичкового капіталу відсоток. Джерелом відсотка є створений в процесі виробництва додатковий продукт. Ця частка додаткового продукту відчужується від його виробника і використовується не в його інтересах. А тому прибуток на вкладений капітал в банку і створює додану вартість. Більш того, це — найпаразитичніша форма капіталу і вона виражена формулою:

$$\Delta d = D - D',$$

де: D — початково вкладений капітал,

D' — одержаний капітал,

Δd — збільшення початково вкладеного капіталу.

При акціонерній формі господарювання закритого типу категорії доданої вартості не існує. Додатковий продукт утворюється і частка його привласнюється державою. Це є об'єктивною необхідністю в системі економічних відносин і не зачіпає інтереси створювача додаткового продукту, тому що держава повинна використовувати його в їх же інтересах.

Інша частка додаткового продукту розподіляється між працівниками цього ж підприємства і має форму дивиденду за акціями, тобто привласнюється самим його створювачем і використовується відповідно до власних інтересів.

Залишкова частка додаткового продукту використовується для накопичення та на інші цілі розвитку даного акціонерного підприємства, отже, привласнюється колективно тими, хто його створює, не відчужується від них і не є доданою вартістю.

В разі виходу на пенсію працівника закритого акціонерного товариства, його акції викупляються адміністрацією і продаються новоприйнятому працівнику.

В акціонерному товаристві відкритого типу частка додаткового продукту виступає у формі доданої вартості. При такій формі

господарювання через пакет акцій присвоюються дивіденди громадянами, які не брали участі у виробництві додаткового продукту. Отже, ця частка додаткового продукту в формі дивіденду відсуджується від його виробників і не може використовуватися в їх інтересах. Вона йде на задоволення потреб власників акцій, в тому числі для вкладання їх в цінні папери інших підприємств, в ощадні банки.

Держава законодавчо повинна регулювати можливу кількість акцій у власності окремих громадян для того, щоб вони не перетворилися на монополістів. Таке регулювання не змінює сутності економічних відносин по перетворенню додаткового продукту в додану вартість.

Висновки:

- додатковий продукт і додана вартість мають різний економічний зміст;
- частка додаткового продукту за різних форм господарювання перетворюється в додану вартість, а інша нею не стає.

УДК 631.1.027

ВПЛИВ МАРКЕТИНГОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ГОСПОДАРСТВ НА ЇХ ФІНАНСОВИЙ СТАН

Н.М.Козуб, пошукувач

Одеський державний аграрний університет

Як показує аналіз, в основі вискоєфективного ведення сільськогосподарського виробництва лежать сучасні підходи і методи господарювання. Зокрема, практично неможливо вискоєфективно вести виробництво в ринкових умовах без добре налагодженої роботи маркетингової служби на всіх напрямках господарської діяльності [1,2].

Відомо, що в цілому сільське господарство характеризується певним рівнем ризику, який можна значно зменшити за допомогою проведення маркетингових заходів.

Організація стабільного конкурентоздатного господарського